

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 217/07-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. augusta 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., F., zastúpeného advokátom JUDr. L. M., Česká republika, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 2 T 7/2004 z 23. januára 2006, uznesením Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006 a uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2006 doručená sťažnosť J. P., F. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. M., Česká republika, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Vojenského obvodového súdu Prešov (ďalej len „vojenský obvodový súd“) sp. zn. 2 T 7/2004 z 23. januára 2006, uznesením vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006 a uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín (ďalej len „vyšší vojenský súd“) sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že rozsudkom vojenského obvodového súdu sp. zn. T 169/76 z 31. decembra 1976 bol odsúdený za trestný čin vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného zákona (účinného do 31. decembra 2005 - ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov nepodmienečne. Podľa vyjadrenia sťažovateľa bol tento rozsudok pre nezákonnosť zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tz 7/2003 z 18. novembra 2003. Následne vojenský obvodový súd rozsudkom sp. zn. 2 T 7/2004 z 2. júna 2004 v súlade s § 226 písm. b) Trestného poriadku (účinného do 31. decembra 2005 - ďalej len „Trestný poriadok“) oslobodil sťažovateľa spod obžaloby. Proti tomuto rozhodnutiu podal vojenský prokurátor odvolanie. Sťažovateľ uviedol, že na základe toho bol uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. 5 To 16/2004 z 13. júla 2004 rozsudok vojenského obvodového súdu z 2. júna 2004 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ uviedol, že uznesením vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T 7/2004 z 29. septembra 2004 bolo vzaté na vedomie späťvzatie jeho odvolania proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tz 7/2003 z 18. novembra 2003. Sťažovateľ zároveň poukázal na skutočnosť, že 13. januára 2006 požiadal vojenský obvodový súd, aby v konaní pokračoval a rozhodol vo veci samej, pretože podľa jeho názoru späťvzatie odvolania proti rozsudku najvyššieho súdu neznamenalosť späťvzatie žiadosti o pokračovanie v trestnom konaní. Podľa vyjadrenia sťažovateľa však vojenský obvodový súd oznámením sp. zn. 2 T 7/2004 z 23. januára 2006 odmietol ďalej vo veci

konať. Z uvedeného dôvodu požiadal sťažovateľ 29. mája 2006 vojenský obvodový súd, aby podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnej rehabilitácii“) vyslovil jeho účasť na súdnej rehabilitácii. Vojenský obvodový súd túto žiadosť uznesením sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006 zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol vyšší vojenský súd uznesením sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ predovšetkým namietal, že vojenský obvodový súd odmietol prerokovať jeho žiadosť o pokračovanie v trestnom konaní. V tejto súvislosti namietal, že je rozdiel medzi späťvzatím sťažnosti ako opravného prostriedku a žiadosťou o pokračovanie v trestnom konaní. Sťažovateľ zároveň namietal, že vo výroku uznesenia vojenského obvodového súdu z 24. júla 2006 nie je uvedené žiadne konkrétne ustanovenie zákona o súdnej rehabilitácii, a vyslovil aj názor, že § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii nestanovuje žiadnu lehotu, ale aj napriek tomu, bol jeho návrh týmto uznesením zamietnutý ako oneskorený.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sa sťažovateľ domnieva, že namietaným stanoviskom a uznesením vojenského obvodového súdu, ako aj uznesením vyššieho vojenského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe toho sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T 7/2004 z 23. januára 2006, uznesením vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006 a uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, namietané uznesenie vojenského obvodového súdu z 24. júla 2006, ako aj uznesenie vyššieho vojenského súdu zo 17. októbra 2006 zrušil, vojenskému obvodovému súdu prikázal, aby pokračoval v konaní na základe uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tz 7/2003 z 18. novembra 2003 a aby prerokoval jeho návrhy z 13. januára 2006

a 29. mája 2006, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie označených práv postupom vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T 7/2004 z 23. januára 2006, ktorým vojenský obvodový súd reagoval na jeho žiadosť z 13. januára 2006 o pokračovanie v trestnom konaní. Z obsahu spisu vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T 7/2004 ústavný súd zistil, že toto stanovisko bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 3. februára 2006.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti (napr. I. ÚS 22/02, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 246/06, III. ÚS 187/06, III. ÚS 143/07).

Na základe uvedeného a s prihliadnutím na dátum, keď sa právny zástupca sťažovateľa dozvedel o namietanom stanovisku vojenského obvodového súdu (3. februára 2006), ako aj so zreteľom na deň doručenia sťažnosti ústavnému súdu (23. novembra 2006), ústavný súd považoval za dostatočne preukázané podanie sťažnosti v tejto časti po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty (obdobne napr. III. ÚS 301/04, III. ÚS 156/06,

III. ÚS 187/06, III. ÚS 142/07). Keďže zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odpustiť, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako podanú oneskorene. Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie procesnej podmienky konania, samotným stanoviskom vojenského obvodového súdu a jeho možným dopadom na sťažovateľom namietané porušenie jeho práv sa už zo zrejmých dôvodov nezaoberal.

Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie označených práv uznesením vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto citované ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov (v danom prípade vojenského súdu, ktorý rozhoduje v trestnoprávných veciach, o ktorých to ustanovuje predpis o konaní pred súdmi, v správnych veciach a v ďalších veciach, ak tak ustanoví osobitný zákon), a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody pred ústavným súdom sa možno domáhať v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity nie je príslušný na preskúmanie uznesenia vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006, pretože preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia patrilo prioritne do právomoci vyššieho vojenského súdu, ktorý na základe podanej sťažnosti preskúmal rozhodnutie súdu prvého stupňa a svoj právny názor vyjadril v uznesení sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006.

Keďže pred právomocou ústavného súdu tu stále existoval iný súd (vyšší vojenský súd), ktorý bol v prvom rade povinný zabezpečiť ochranu sťažovateľovým právam, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 74/07).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie označených práv uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z vyžiadaných spisov vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T 7/2004 a sp. zn. 2 Nt 2/2006 ústavný súd zistil nasledujúce skutočnosti:

Rozsudkom vojenského obvodového súdu sp. zn. T 169/76 z 31. decembra 1976 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania trestného činu vyhýbania sa vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov nepodmienečne.

Proti tomuto rozsudku podal Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 16. apríla 2003 sťažnosť pre porušenie zákona v prospech sťažovateľa. Na základe toho najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 5 Tz 7/2003 z 18. novembra 2003 vyslovil, že napadnutým rozsudkom vojenského obvodového súdu bol porušený zákon v neprospech sťažovateľa, napadnutý rozsudok v časti výroku o treste a spôsobe jeho vykonania zrušil, pričom zrušil aj ďalšie súdne rozhodnutia, ktoré obsahovo na zrušenú časť rozhodnutia nadväzovali, a zároveň podľa § 11 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku trestné stíhanie proti sťažovateľovi pre skutok uvedený v napadnutom rozsudku zastavil. Proti rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ 16. februára 2004 odvolanie, obsahom ktorého bola jeho žiadosť, aby sa v súlade s § 11 ods. 2 Trestného poriadku v trestnom stíhaní, ktoré najvyšší súd zastavil, pokračovalo.

Na základe toho vojenský obvodový súd rozsudkom sp. zn. 2 T 7/2004 z 2. júna 2004 podľa § 226 písm. b) Trestného poriadku rozhodol, že sťažovateľ sa oslobodzuje spod obžaloby, pretože skutok nie je trestným činom. Proti tomuto rozsudku podal 29. júna 2004 prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov (ďalej len „vojenská prokuratúra“) odvolanie, o ktorom rozhodol vyšší vojenský súd uznesením sp. zn. 5 To 16/2004 z 13. júla 2004 tak, že napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil vojenskému obvodovému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 29. septembra 2004 bolo vojenskému obvodovému súdu doručené „*Spärvzatie sťažnosti*“ sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tz 7/2003 z 18. novembra 2003, v ktorom sťažovateľ uviedol: „*Svoju sťažnosť proti rozsudku NS 5 Tz - 7/03 zo dňa*

18. 11. 2003 beriem vyslovene späť.“ Následne vojenský obvodový súd uznesením sp. zn. 2 T 7/2004 z 29. septembra 2004 vzal na vedomie späťvzatie odvolania proti označenému rozsudku najvyššieho súdu. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a stalo sa vykonateľným 29. septembra 2004.

Dňa 16. januára 2006 podal sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu vojenskému obvodovému súdu žiadosť, aby sa v trestnom stíhaní pokračovalo, pretože podľa jeho názoru je potrebné rozlíšiť späťvzatie odvolania od žiadosti o pokračovanie v trestnom stíhaní. Právny zástupca sťažovateľa týmto zároveň požiadal vojenský obvodový súd, aby trestné stíhanie sťažovateľa zastavil z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, a aby súčasne rozhodol o tom, že sťažovateľ je v súlade s § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii účastný súdnej rehabilitácie. Na predmetnú žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa odpovedal vojenský obvodový súd listom z 23. januára 2006. V liste predseda senátu uviedol: *„Vašej žiadosti súd nemôže vyhovieť, keďže J. P. dňa 29. 9. 2004 svojim listom zoberal sťažnosť proti rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tz 7/03 zo dňa 18. 11. 2003 výslovne späť, t. j. aby sa aj pokračovalo v trestnom stíhaní... V tejto veci súd podotýka, že sťažnosť proti rozsudku Najvyššieho súdu je možné zobrať späť v ktorejkoľvek dobe trestného stíhania, t. j. až do doby, pokiaľ sa súd (senát, samosudca) neodobral na záverečnú poradu. Týmto sa rozsudok Najvyššieho súdu stal právoplatný a súd už nemôže rozhodovať vzhľadom na vyššie uvedené.“*

Na základe uvedených skutočností právny zástupca sťažovateľa podal 31. mája 2006 vojenskému obvodovému súdu návrh, v ktorom žiadal, aby vojenský obvodový súd rozhodol, že sťažovateľ je podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii účastný takejto súdnej rehabilitácie. K danému návrhu predložil aj rozhodnutia súdov Českej republiky, v ktorých súdy v obdobných právnych veciach iných osôb rozhodli o ich účasti na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii.

Vojenský obvodový súd uznesením sp. zn. 2 Nt 2/2006 z 24. júla 2006 rozhodol, že žiadosť sťažovateľa podaná prostredníctvom jeho právneho zástupcu sa zamietá, pretože bola podaná oneskorene. Proti tomuto uzneseniu podal právny zástupca sťažovateľa

18. augusta 2006 sťažnosť, v ktorej namietal, že vo výroku napadnutého uznesenia je síce uvedené, že vojenský obvodový súd rozhodol na základe zákona o súdnej rehabilitácii, ale z tohto výroku podľa jeho názoru nie je zrejmé, na základe akého ustanovenia rozhodol. Sťažovateľ zároveň namietal, že pri posudzovaní včasnosti návrhu vojenský obvodový súd nesprávne aplikoval § 6 ods. 1 zákona o súdnej rehabilitácii, čo odôvodnil tým, že on nežiadal prieskumné konanie, ale účasť na rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii, ktoré nestanovuje žiadnu lehotu na podanie návrhu. Sťažovateľ zároveň argumentoval tým, že predložil niektoré rozhodnutia súdov Českej republiky, v ktorých súdy vyslovili účasť osôb na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii bez toho, aby sa zmienili o zmeškaní lehoty na podanie návrhu. Sťažovateľ zároveň dodal, že podľa jeho názoru vojenský obvodový súd rozhodoval o niečom, čo vôbec nebolo predmetom návrhu, keďže návrh na prieskumné konanie podľa zákona o súdnej rehabilitácii nebol podaný, pretože by nemal zmysel vzhľadom na to, že rozsudok vojenského obvodového súdu z 31. decembra 1976 bol zrušený rozsudkom najvyššieho súdu z 18. novembra 2003.

O sťažnosti sťažovateľa rozhodol vyšší vojenský súd uznesením sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.

Vyšší vojenský súd v namietanom uznesení stručne uviedol podstatné skutkové okolnosti, obsah napadnutého uznesenia vojenského obvodového súdu, ako aj argumenty sťažovateľa obsiahnuté v jeho sťažnosti.

K námietke sťažovateľa o tom, že vojenský obvodový súd vo výroku svojho rozhodnutia neuviedol konkrétne ustanovenie zákona o súdnej rehabilitácii, na základe ktorého rozhodol, vyšší vojenský súd uviedol: „... vyšší vojenský súd vyslovuje názor, že odkaz na celý zákon č. 119/1990 Zb. vo výroku napadnutého uznesenia je v súlade so zákonom. V danom prípade je právna úprava taká, že zák. č. 119/1990 Zb. neobsahuje konkrétne ustanovenie, podľa ktorého má súd rozhodnúť v prípade, keď návrh na súdnu rehabilitáciu podľa zák. č. 119/1990 Zb. bol podaný oneskorene, ako je to napr. v prípade nedôvodnosti takého návrhu (§ 14 ods. 4 zák. č. 119/1990 Zb.). Je potrebné poukázať

aj na to, že Trestný poriadok v nadväznosti na ustanovenie § 176 ods. 1 písm. c) Tr. por. obsahuje ustanovenia, podľa ktorých má súd rozhodnúť v prípadoch, keď je podanie viazané na určitú lehotu a bolo podané oneskorene, avšak ani jedno z týchto ustanovení nie je možné ani analogicky aplikovať na oneskorené podanie návrhu na súdnu rehabilitáciu... Preto vyšší vojenský súd považoval postup súdu prvého stupňa za správny, ak vo výroku napadnutého uznesenia uviedol zákon č. 119/1990 Zb. ako celok.“

Vyšší vojenský súd reagujúc na argumenty sťažovateľa ďalej uviedol: „Ustanovenie § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. je záverečným ustanovením uvedeného zákona, ktoré rozširuje okruh prípadov, na ktoré sa má tento zákon aplikovať, o prípady, v ktorých sa nezačalo trestné stíhanie v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a § 4 tohto zákona. Keďže ustanovenie § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a § 4 tohto zákona odkazuje na obdobné použitie ustanovení zák. č. 119/1990 Zb., tento odkaz sa vzťahuje tiež na dodržanie lehoty na podanie návrhu podľa § 6 zák. č. 119/1990 Zb. v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v ustanovení § 4 tohto zákona. Z ustanovenia § 33 ods. 2 a § 6 zák. č. 119/1990 Zb. teda vyplýva, že aj v prípadoch podľa § 33 ods. 2 tohto zákona, v ktorých sa nezačalo trestné stíhanie v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 4 tohto zákona, bolo možné podať návrh na vyslovenie súdnej rehabilitácie najneskôr do dvoch rokov od účinnosti zák. č. 119/1990 Zb., resp. do jedného roka od upovedomenia o späťvzatí návrhu prokurátora (§ 6 ods. 1) alebo pri zmeškaní lehoty z dôležitých dôvodov pri dodržaní subjektívnej lehoty v objektívnej lehote troch rokov od účinnosti zákona (§ 6 ods. 2); inak toto právo zaniklo (preklúzia práva)... Vyšší vojenský súd je navyše toho názoru, že na uplatnenie nárokov navrhovateľa podľa zák. č. 119/1990 Zb. nebolo možné aplikovať ustanovenie § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb., keďže v trestnej veci navrhovateľa bolo uznesením Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov zo dňa 11. 11. 1976, číslo konania Opv-271/76-5, začaté trestné stíhanie a navrhovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin vyháňanie sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 zák. č. 140/1961 Zb. v znení predpisov ho meniacich a dopĺňajúcich, pričom toto uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia navrhovateľovi doposiaľ nebolo zákonným spôsobom zrušené.“

V odôvodnení napadnutého uznesenia vyšší vojenský súd napokon konštatoval, že nie je viazaný právnymi názormi súdov Českej republiky a vzhľadom na uvedené sa s nimi ani nestotožňuje.

Podľa názoru ústavného súdu vyšší vojenský súd v napadnutom uznesení odpovedal na všetky sťažovateľom nastolené námietky a otázky v súvislosti s nevyhovením jeho návrhu na vyslovenie účasti na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii.

Ústavný súd vo svojej judikatúre uviedol, že nie je príslušný nahrádzať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje len na kontrolu zlučiteľnosti účinkov tejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Do rozhodnutí všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie niektorých princípov spravodlivého procesu (obdobne napr. III. ÚS 53/02, IV. ÚS 54/05, III. ÚS 67/06).

Ústavný súd konštatuje, že v namietanom prípade došlo k zrušeniu právoplatného odsudzujúceho rozsudku vojenského obvodového súdu sp. zn. T 169/76 z 31. decembra 1976 rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tz 7/2003 z 18. novembra 2003, a to na základe podania sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú v prospech sťažovateľa podal generálny prokurátor. Z uvedeného teda vyplýva, že šlo o procesný postup podľa § 266 a násl. Trestného poriadku (v znení účinnom v čase rozhodovania najvyššieho súdu) upravujúci konanie o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú je potrebné kvalifikovať ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní. Na základe takejto sťažnosti pre porušenie zákona najvyšší súd preskúmaval správnosť výrokov napadnutého rozhodnutia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo. Účelom tohto mimoriadneho opravného prostriedku bola náprava podstatného pochybenia orgánov činných v trestnom konaní v čase ich rozhodovania spočívajúceho v rozhodnutí alebo

chybnom postupe konania, ktoré mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci, v dôsledku čoho došlo k porušeniu zákona.

V označenom rozsudku najvyšší súd konštatoval, že v sťažovateľovej veci nebol podaný návrh na prieskumné konanie v zmysle § 5 zákona o súdnej rehabilitácii, pričom takýto návrh bol podľa § 4 písm. e) zákona o súdnej rehabilitácii možný.

Zákon o súdnej rehabilitácii vo svojom ustanovení § 1 ods. 1 stanovuje, že jeho účelom je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V tejto súvislosti zákon rozlišuje zrušenie rozhodnutí zo zákona (§ 2) a zrušenie rozhodnutí v rámci prieskumného konania (§ 4).

Vyšší vojenský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vojenského obvodového súdu o zamietnutí jeho žiadosti o súdnu rehabilitáciu z dôvodu jej oneskoreného podania odvolávajúc sa na § 6 zákona o súdnej rehabilitácii.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o súdnej rehabilitácii návrh možno podať najneskôr do dvoch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak sa prieskumné konanie začalo len na návrh prokurátora a ten ho vzal späť, môže odsúdený podať návrh najneskôr do jedného roka odo dňa, keď bol o späťvzátí návrhu upovedomený. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ak oprávnená osoba z dôležitých dôvodov zmešká lehotu na podanie návrhu na začatie konania, môže požiadať o navrátenie lehoty do jedného mesiaca od pominutia prekážky, najneskôr však do troch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak sa návrh na začatie

konania dosiaľ nepodal, treba ho spojiť so žiadosťou. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia o navrátení lehoty rozhodne súd, ktorému prislúcha konať prieskumné konanie.

Podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii ustanovenia tohto zákona sa použijú obdobne na rehabilitáciu a odškodnenie osôb nezákonne zbavených osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie, pokiaľ nedošlo k plnému odškodneniu podľa prv platných predpisov. Ustanovenie § 27 sa použije obdobne.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom vyššieho vojenského súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na vyslovenie účasti na súdnej rehabilitácii z dôvodu jeho oneskoreného podania. Neobstojí ani tvrdenie sťažovateľa o tom, že svoju účasť na súdnej rehabilitácii žiadal v súlade s § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii, ktoré podľa jeho názoru nestanovuje žiadnu lehotu na podanie návrhu. Ústavný súd zastáva názor, že z tejto dikcie zákona jednoznačne vyplýva, že ustanovenia tohto zákona, teda aj ustanovenia o dodržaní lehoty na podanie návrhu (§ 6) sa použijú primerane aj na prípady tam uvedené, teda na prípady, v ktorých sa nezačalo trestné stíhanie pre trestné činy uvedené v § 2 a § 4 zákona o súdnej rehabilitácii, čo však nie je ani sťažovateľov prípad. Zároveň je potrebné konštatovať, že v záujme zabezpečenia právnej istoty vyvstáva nutnosť rešpektovať limity stanovené zákonom, pri ktorých nemožno použiť extenzívny výklad takého charakteru, ktorý by tým zvýhodnil jednu skupinu osôb pred tou druhou, teda osoby požadujúce rehabilitáciu a odškodnenie podľa § 33 ods. 2 zákona o súdnej rehabilitácii pred tými, ktorí boli povinní podať návrh na prieskumné konanie v lehote stanovenej v § 6 zákona o súdnej rehabilitácii.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia vyššieho vojenského súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku a zákona o súdnej rehabilitácii, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery vyššieho vojenského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak

nezlučiteľné s obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06, III. ÚS 198/07).

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. 2 Tos 5/2006 zo 17. októbra 2006 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. augusta 2007